

Sefira: Setting the Stage

פרשת אמור תשע"א

פרשת אמור - פרשת

15 You shall count for yourselves — from the morrow of the rest day, from the day when you bring the Omer of the waving — seven weeks, they shall be complete. 16 Until the morrow of the seventh week you shall count, fifty days; and you shall offer a new meal-offering to HASHEM.

3 ושלמות הטוב כוללה ג' חלקים, ע"ד שכתב המהר"ל (במשנתנו) שתכלית השלמות כוללת שיהיה שלם עם בוראו חבריו ועצמו, וכמ"כ לענין תכלית הטוב. דיש טוב לעצמו, היינו שהוא עצם הטוב עד שכל הבריות אומרים עליו כמה טובה בריה זו. ויש טוב לבוראו, שעובד השי"ת תמיד שיודע כי זה תפקידו.

2

11. מקורה תשעה — On the morrow of the rest day, i.e., the morrow of the first day of Pesach, which is called a rest day because ordinary work is forbidden on it. Although the word נָפֶחַ ordinarily refers to the Sabbath, this cannot be the case here, because the verse does not specify which of the fifty-two Sabbaths is meant (Rashi; Sifra). This term became one of the major points of controversy between the Sages and the heretical Boethusians. They interpreted the term literally, as referring to the Sabbath, thus claiming that the Omer had to be brought on a Sunday, the morrow of the Sabbath (Menachos 65a).

4 כל כך הפליגו הספרים הקדושים ביקרת מעלת שבועות אלו, עד שה"שפת אמת" (שם) מתבטא אודותיהם (וראה גם דבריו תרמיד):
וכל השנה הלנו באלו הימים כמו שגורלו כל החבואות בימים אלו, כן היות האדם מתגלה עתה, בו הכל רק רמו אל ההנהגה פנימית.

הערות - אמור קלא

5

ב) למה תלחה החורה בימי קציר העומר ולא בקציר הימים?

ג) מה בכלל ענין ספירת הימים? היה צריך לצוות אחרי המישים יום הקריבו קרבן החג? משמע שיש ענין מיוחד בספירת הימים?

ד) כגמי' כחוב (מנחת סו). מצוה למימי ימים ומצוה למימי שבועות. שבמצות ספירת העומר ישנם שני חלקים ספירת ימים מן היום הראשון עד יום החמישים וגם ספירת שבועות היום שבעה ימים שהם שבוע אחד וכן כל השבוע עד גמר השבוע השניה היום ארבעה עשר יום שהם שני שבועות וכל השבוע השלישי מונים את שניהם, שבועות ימים? מדוע המצוה מתולקת לשנים. וכיחוד לשיטת הרי ירוחם ועוד ראשונים שהם שני מצוות נפרדות, מצוה למנות ימים ומצוה למנות שבועות מה זה בא ללמדנו?

ה) עצם הספירה תופסת מקום חשוב עד שקוראים לימים אלו שם מיוחד "ימי הספירה"? למה? וקשה לומר שזה מפני המאורע של תלמיד ר"ע שהרי בתורה כבר כתוב צווי ספירת ימים וספירת שבועות?

ו) עצם שם החג אצלנו הוא "חג שבועות" שזהו לא עיקר החג שהוא יום מתן תורתנו? מה זה בא ללמדנו?

8

ע"י הספירה תורת וגשי ההשתוקקות הולכים ומתקרבים לשי"ת בכל יום קרוב יותר ויותר. הימים והספירות מאפשרים לבני ישראל לעבור ממצב של יציאת מצרים עד הגעתם לזמן קבלת התורה.

ומרומז במהר"ל (פר' בהר) שלכן התחלת הספירה מן שעורים שהם מאכל בהמה כדי לדעת גדול המרחק מן מאכל בהמה כפסח עד זמן קבלת התורה שאז הקריבו כבר תבואה משופרא דשופרא שזה מאכל האדם, הנברא היותר חשוב. והמאכל היותר חשוב שא"י נשחכחה בו (דברים ו'ח). ארץ חיטה ושעורה" ולכן החשיבה התורה ספירת העומר! כי ההכנה לדבר זהו יסוד ועיקר לקבלתה. מתן תורה ענין גדול מאד אבל צריכים להיות מוכן לקבלה. וזאת ההכנה צריך המקבל להכין עצמו וזהו שמשגיגים בני ישראל ע"י הספירה ולכן עיקר השם חג שבועות הוא על הספירה שתלוי במעשי ישראל והכנתם ולא מתן תורה שזה מצו הקב"ה.

6

ז) יש מעוררים מה שכתוב בתורה וספרתם "לכם" היה צריך לומר וספרתם שבע שבחות מהו "לכם"?

והנה בשאלה האתונה התעורר בזה האור התיים הקדוש וכתב ע"ד הרמז כי נפשות ישראל הם כבחינת הלוחות שהמה מן סנפרינון (אבנים טובות ויקרות) אבל מפני תחלואי הנפש והטומאה נתלכלכו ונחשך אורם ולכן אמר וספרתם לכם פ' באמצעות המנין הזה אתם מאירים את עצמכם כסנפרינון פ' תגהצו עצמכם ותתחילו להאיר וזהו וספרתם לכם" תעשו עצמכם כספיריכם, ע"כ, ולכאורה צריך התבוננות מהו כח הספירה להסיר ולבטל את כח הכעור והטומאה שמעכבת את זוהר ושמתם מלהאיר וע"י הספירה חוזרת ונורחת?

התורה, מי הוא נותנה, שככיכול נתן חלק ממנו, ישראל ואורייתא וקוב"ה חזר הוא, מושגיה, להבין שעי" למוד התורה ושקידתה וגדלות האדם מגיע בועיר אנפין למצב של "פסקה זוהמתן".

• וזהו ספירת העומר קודם מתן תורה והעבודה והשתלמות של קבלת התורה אחר קבלת התורה.

כפי שכתורה רואים כמה הכנות עשו למתן תורה, כך בכל פעם שאדם רוצה ללמודה יכול לקבלה אבל שיהיה מוכן, הכנה זו היא מחויבת המציאות, בלי הכנה זה מקרה, נתנו לו והוא לקח אבל רק עם הכנה זהו קנין, ובוהו החילוק, שעי" ההכנה יכול לשנות איכות הקבלה.

האלשיך והשל"ה מעוררים על הפיטס בהגדה "אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה - דיינו" שלכאורה תמוה מה התועלת בקרבה להר סיני בלי קבלת התורה - התכלית והיסוד. צריך לומר שבקרבת לפני הר סיני - ימי ההכנה שהקב"ה צוה על כלל ישראל להתכונן, זה עצמו היה חלק ממתן תורה של הכנה לקבלת התורה והרבה יש ללמוד ולהקבין נחיצות וחשיבות ההכנה. מה היא ההכנה? כמה צריך להתכונן? ואיך זה עוזר לאדם להגיע לקבלת התורה? צריך להבין שקרוב זה של קרבנו לפני הר סיני אינו קרבה מציאותית להר סיני רק זה קרבה להגיע להבין מהות התורה, האהבה והחיבה שיש לגשת לתורה, להכיר בגדלות הבורא, להמתין ולהשתוקק שיוכל לקבל התורה, שכל התורה, השקפתה, זה עולם אחר וזה ההכנה לקבלת התורה להגיע למדרגת קרוב זאת של להיות ראוי לקבל התורה. בלי זה, בלי הכנה בגדלות התורה שאורייתא וקדשא בריך הוא חד הוא, ובקוה כזאת, כביכול חסר חלק ממנו ית'. וזאת היא ההכנה לתורה.

רעה אוצרות אמור התורה

ומפני כן, כי היא עיקרון של ישראל ובעבורה נאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוונו למנות ממחרת יו"ט של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישע וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא עכ"ל.

נמצא לפי דבריו שענין ספירת העומר להראות את הכיסופין וההשתוקקות הגדולה שלנו לעם הגדול והנכבד - יום מתן תורה. ובוהו למודים אנו עד כמה חשובה מעלת השאיפה וההשתוקקות לתורה, שאם קבעה התורה למצוה שיספרו יום יום עד קבלת התורה כזו לטעת בליבנו את הכיסופין והתשוקה לקבל את התורה. זאת אומרת שבלעדי השאיפה לא היו זוכים לכולם ולאמלא השאיפה הנפשית לתורה לא היה נספג ונקלט בקרבם התורה והחכמה האלוקית, כמו

שאנו רואים בחוש שאדם מתפעל ומתרשם דווקא מהשגת דבר שהוא מאד השתוקק אליו, וכמה שחתשוקת והשאיפה לדבר גדולה יותר כך הרושם הנקלט גדול יותר.

* וכך הוא גם בכל הדורות - כדי לזכות למדרגה בתורה אי אפשר אלא על ידי שיגלה האדם צמאון והשתוקקות לתורה, וכאשר מגלה את צמאונו זוכה לדרגות גבוהות ועליונות.

238 • SEFIRAS HA'OMER R. Zev Leff

this midrash. The students of Rabbi Akiva lost interest in what he was expounding because they felt that the level of attainment that Rabbi Akiva was exhorting them to achieve was beyond their grasp. Rabbi Akiva pointed out their mistake: Esther was able to reach the level she did because her entire life she aspired to reach the level of Sarah Imeinu, who controlled and utilized every moment of her 127 years of life. Esther did not manage to attain the lofty status of Sarah, but because of her striving she was able to reach the level of royalty inherent in the 127 provinces over which she ruled.

* If one does not aspire to the most lofty goals, one will never develop his full potential.

The Gemara says that one who wants to be wise should daven toward the south (Bava Kama 30a), and one who wants to be a chassid, pious, should learn and observe the laws of berachos, ethics, and damages (Bava Basra 28b). My rebbe, the Telzer rish hayeshivah, Rav Mordechai Gifter, zt"l, explains that the Gemara could not have simply said, "One who davens toward the south will become wise, and one who learns the laws of berachos, ethics, and damages will become a chassid." If one does not want, if one does not aspire, no program in the world will create wisdom or piety or any other attainment.

לקדושה "כמוני" ככזה דבקות, אמנם ודאי לא ממש כמוהו, אבל שאדם יחשוב ששייך להגיע לקדושה כמעט כבורא עולם, וזהו "אשר קדשנו במצותיו" כל מצוה וברכה שאדם עושה נעשה קרוב יותר לבורא עולם, שהרי הוא מרבה עמו ומבקש ממנו ואומר לו שעושה רצונו, זה באמת מהות ועיקר בריאת האדם.

והכנה זו היא בין בבני"א למקום בין בבני"א לחברו, בני"א למקום היינו בפשטות החילוק בין אדם שחיי עוה"ז לבין אדם שחיי חיי נצח, זה ברור. ואפילו בין אדם לחברו שהגויים חושבים ששייך אצלם גם בלי יראת שמים חיי תורה, זה טעות גמורה משום שלא רק שמרוחקים מקיום בני"א לחברו אלא אפילו מושגי התורה בבני"א לחברו מרוחקים מהבנתם כרחוק מזרח ממערב.

צווי התורה (שמות כ"ב) "לא תרצח" לכאורה דבר מובן בשכל, אסור להרוג בני"א ולשפוך דמו, יהיה אשר יהיה. אבל להסביר לגוי שבדיני התורה "הלבנת פנים" הוא תולדת רציחה, וכמו שכותב רבנו יונה (שי"ן אות קלט) הלבנת פנים הוא תולדת דרציחה-דאזיל סומקא ואתי חיורא כי צער ההלבנה מר ממות.

* "לא תגזול" לכאורה פשוט שאין זה מדרכי דרך ארץ שאדם יקח ממה ששייך לחברו אבל להבין שיחכן מציאות שמונעת שלום הוא גדול, כמבואר בגמ' (ברכות ו:) שהנותן שלום לחברו ולא משיב לו עובר על איסור גזל שנאמר (ישעיה ג"ד) "גזילת העני בבתיכם" שבוה גזול את האנכיות שלו את גדולתו מושגים כאלו כבן אדם לחברו אין אצלם, רק בתורה.

12 ההכנה לתורה הוא ההכנה ששונים הם מושגי התורה וזה כלול במושג פסקה זוהמתן שכל עצמותם של בני האדם זוהמתן נחלקה ונעשו דבוקים לשי"ת לפי ערך קרבתם לישראל ואורייתא וקוב"ה חד הוא ובוה אנו מבינים היטב דברי הפייט אלו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דינו" דינו - כי עצם הקרבנו לפני הר סיני ההכנה וההשלמה של כלל ישראל להיות ראויים לקבל התורה לקבל הסתכלות אמיתית ומבט נכון על חיי האדם ומצבו בעולם, זה עצמו תכלית כשלעצמה ושלמות. כמובן שאחרי נתינת התורה התורה היא המקדשת והמרומת את האדם יותר מעלה מעלה, אבל ההכנה לבר היא מדרגה גבוהה.

* וזהו הגישה להיות ראוי ומוכן לקבל תורה בכל עת. ובכל מצב צריך לראות להבין עצמו בידיעה והשכחה אל הלב מעלת וגדלות רוממות

We see this from Moshe Rabbeinu's encounter at the burning bush. It was the first time Moshe encountered G-d's presence, and he covered his face, because he was afraid to peer at the representation of G-d's presence. There are two opinions regarding the ramification of this action (*Berachos 7a*). Rabbi Shmuel bar Nachmeini says in the name of Rabbi Yonasan that in the merit that Moshe covered his face in modesty and humility, he received a reward: when he brought down the second tablets from Sinai, his face shone with the light of the Shechinah. Rabbi Yehoshua ben Karcha says that Moshe Rabbeinu was punished when he covered his face, and later when he asked Hashem, "Show me Your glory," Hashem answered, "When I wanted to show you, you didn't want to look. Now that you want to look, I don't want to show you."

* Which is it then? Did his action merit reward or did it deserve punishment?

Everyone agrees that Moshe Rabbeinu was rewarded for his modesty and humility in covering his face, because at that point he was not at the level to be able to peer at G-d's presence. Rabbi Yehoshua says, however, that he also suffered for this action. But it was not for the act of covering his face that he was punished, but rather, "When I wanted to show you, you did not want to look." Yes, Moshe Rabbeinu should have covered his face, but he should have had a burning aspiration and desire to look — to say, "When will come the time when I will be on the level to be able to look?" Since Moshe did not want to look, because he lacked the aspiration from that early point, he never reached the level to see G-d's presence even later.

17 That burning desire comes when someone appreciates the value of what he is trying to attain. If one truly appreciates the value of something, he must try for it, no matter how lofty the goal. The Gemara tells us that when the time came to give the Torah on the sixth of Sivan, Moshe Rabbeinu saw that the Jewish people were not yet ready, and he delayed giving the Torah by adding an additional day of preparation (*Shabbos 87a*). What exactly was accomplished on that one extra day that wasn't achieved during the initial forty-nine days of preparation? Perhaps it was just an added desire for the Torah that Moshe noticed was lacking that prompted that last-minute delay.

The Rabbis relate that the giving of the Torah was so awesome and overwhelming that the Jews actually died, their souls fleeing from them at the sound of G-d's voice (*Shabbos 88b*). Yet the Midrash relates that when G-d uttered the commandments, they were heard according to the capability of each individual (*Tanchuma Buber, Yisro 17*). The intensity of what each one heard was customized to his specific ability to receive it.

These two ideas seem contradictory on the surface. But in truth there is no contradiction. Although each one received the Torah commensurate to his potential, this is not referring to their current potential, but rather to their ultimate potential. The gulf between these two levels was so overwhelming that it caused their souls to flee from them.

* A person's ultimate level is different from the level he is on. It is so different that it can be overwhelming. During *sefirah* everyone has a potential level to aspire to. Although it may be far and beyond the level one is currently on, if one does not aspire to reach his ultimate level, he will never even come close.

18 וכפי שנתבאר במקום אחר טעם הדבר, שתחנת הכבוד לזולת ומבחר ישרותו של האדם, מלבד שחם חיוב גמור מחתורה לעשות את הישר והטוב בעיני ה' - היא חיסוד' והעמוד המחזיק את כל התורה כולה, ואם לא יתנהג האדם בהגינות ובישר כלפי הזולת אינו יכול לקבל תורה. וכמו שאמר חז"ל: "ככל חשונה לתלמיד שאינו הנון כוורק אבן למרקוליס" (חולין קלג, א). כי מידת ההגינות והכבוד לזולת הוא התנאי המוקדם לקבלת התורה.

התורה

בספר יתיבות שלם כתב לבאר, שענין ימי הספירה והתפקיד שיש בו לכל אחד ואחד, הוא כמו שכתבו בספרייק שישאל במצרים היו משוקעים במים שערי טומאה, וכצאתם ממצרים לקבל את התורה עדיין היו צריכים לצאת למים שערי טומאה לפני קבלת התורה, ולכן ניתנו ימי הספירה.

ויש לומר בזה ביאור קצת יותר מעמיק, הנה לכאן צריך ביאור מה שאמרו שבניי היו משוקעים במצרים במים שערי טומאה, ומשמע שהיו בתכלית הטומאה, והלא אמרו דו"ל ויק"ר לב, ה' שלא היה אחד מהם מרוץ בעריות.

אכן הפירוש בזה הוא כמו שכתבו בספרים הקדושים על הפסוק "והמשים עלו בניי מארץ מצרים" (שמות יג, יח), שיציאת מצרים מצויינת בתורה חפשיים מעמים, כי יש חפשיים בחינת של יציאת מצרים, יש בדקות, ויש דקה מן הדקה, ומישי שהיו משוקעים במים שערי טומאה משמעו שעדיין לא יצאו כליל מן הטומאה ביחס ליעוד שאליו היו צריכים להגיע בקבלת התורה. וכמו שאמר הקב"ה לישראל טרם קבלת התורה "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שם יט, ו). "גוי קדוש" אין פירושו רק שלא יעשו תועבות אסורות שיה מלילא אסור לעשות, אלא גם שלא יהיו נבל ברשות התורה, שרק כך אפשר להגיע לדביקות הראויה בה' יתברך שהיא תכלית כל התורה והמצוות, ומי שעושה מה שלבו חפץ אף שעושה הכל בחינתו, אינו נקרא קדוש, "קדוש" הוא זה שעושה רק תחת רוח לה' יתברך, וזה הוא עבודת ימי הספירה, לטהרנו מקלמתינו ומטומאותינו, כמו

שאנחנו אומרים אחר הספירה. וכמאמר הבעש"ט הקי על מאמר הכתוב "כי אין ה' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים" (ויקרא יא, מה), היינו שם ענינים של ילכם' והיו לאלוקים, זו היא התכלית של יציאת מצרים

וזה גם ביאור דברי היבית אברהם' שימי הספירה הם בבחינת הכתוב "אדם נדמה תשיעו ה"י" (תהלים לו, ז), שבפסח מקריבים את מנחת העומר משעורים שם מאל בהמה, ובשבועות מקריבים שתי חלחם מחיטים שהם מאכל אדם, זו תכלית ימי הספירה לעבוד ולהזדקן עד שיהפוך מבחינת בהמה לבחינת אדם. וביאור בזה הוא ע"פ האמור, שבחמה עושה כל מה שעולה ברצונה, אבל אדם צריך דעת ותבונה ועושה רק מה שראוי וצריך עפ"י חשבון, והתפקיד ימי הספירה הוא לכן עניני לכם שיהיו בבחינת אדם. ועי"ז מגיעים אל היעוד של "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" ונעשים ראויים לקבלת התורה, כי תכלית כל התורה הי"י המצוות היא "ובו תדבק". וכל עוד לא נדככו מן הטומאה הרי אין ארור הדבק בדרך, ובימי הספירה מקדשים ישראל את עצמם עד לחג השבועות שבו ימים למודגה הגבוהה של "ובו תדבק" שהיא תכלית התורה.

התורה

ומבואר בדבריו שישנם זמנים ומועדים שאפשר לפעול בהם גדולות ונצורות, להשתלם ביראת ה' ולבנות נצח בלתי מוגבל, זהו הי"ע לעשות לה'. אולם אם האדם מקיים המצוות במועדים אלו ללא כוונה ומבלי להתבונן מה תכלית המצוה, אלא מתוך הרגל וחוסר הרגש ושימת לב - הרי שהי"ע לעשות לה' נחפז להיות "חפרו תורתך". הקיום כמצות אנשים מלומדה הוא הפרת התורה. וכפי שממשיל המאירי אדם זה לחמור נושא אלומות.

בימי ספירת העומר, בודאי כולנו מדקדקים ומקפידים על קיום החלכות והמנהגים הנחגים בזמן זה, וכפי שמובא בשני"ע (א"ח"ח סימן תצג) - "נוהגים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת עד לי"ג לעומר, מפני שבאותו זמן מתו תלמידי רבי עקיבא"; ונוהגים שלא להסתפר עד לי"ג לעומר שאומרים שאז פסקו מלמות". אולם נדמה כי לפעמים שוכחים את עיקר התכלית של החלכות הנמוגות בזמן ספירת העומר.

מדוע מתו תלמידי רבי עקיבא - מבארת הגמרא: "י"ב אלף זוגים תלמידים היו לו לר' עקיבא מגבת עד אוניפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה" (יבמות סב, ב). לפנינו דבר מבהיל: לא נאמר שם עוון אחר זולת מה שלא נהגו כבוד האחד עם חברו. הרי לנו כמה חמור ונורא ענין הזהירות שיש לנהוג בכבוד הזולת.

19 וכן נראה שיש להקדים לזכרון חמור זה, כי מידת ההגינות והכבוד לזולת הוא התנאי המוקדם לקבלת התורה.

ז. יש להתעורר מעונשם של תלמידי רבי עקיבא "שלא נהגו כבוד זה בזה" על ענין נוסף - תומר החזירות בכבוד התורה. תלמידי רבי עקיבא שלא נהגו בכבוד חבירהם - תרגו שזולו בכבוד התורה. וכפי שיבאר, המושג כבוד בכלל, כבוד התורה וכבוד חבריו - בהשקפת התורה, הוא אחד מעיקרי התורה. וכפועל יוצא מן חוסר כבוד, או ח"י זלזול במה שצריך לנהוג בו בכבוד הוא עון חמור מאד, וגם עונשו נורא. יסוד זה נלמד גם מהמבואר בפרשתינו.

ומבאר בדבריו ששינה הכתוב מהלשון השגורה תמיד "דבר אל אהרן ואל בניו" לכתוב "דבר אל אהרן לאמר איש מזרעך" ללמד גדול קדושת אחרון ולחדש שאין צורך להזכיר בפרשת המומין "כי אהרן קדוש ה' כולו יפה ומוסר לא יתקו בו", וכן בפרשת הצרעת והזב חזר ואמר "איש מורע אהרן", ולא הזכיר את אהרן הכהן עצמו - "כי לא יארע זה בגופו כי מלאך ה' צבאות הוא". עד כדי כך נתעלתה קדושת אהרן ומדרגתו.

אך בהמשך דבריו כתב שם הרמב"ן: "ובתו"כ (פרשה ג, ח) מצאתי, כל איש מה תלמוד לומר, לפי שאמר זרע אחרון, אין לי אלא זרעו, אהרן עצמו מנין, תלמוד לומר כי כל איש אשר בו מוסר (פסוק יח), וכן שנו שם (פרשה ד, א), זרע אהרן, אין לי אלא זרעו, אהרן עצמו מנין, תלמוד לומר הוזה צרעו או זב (לחלן כב, ז). ופירוש "אהרן עצמו" הכהן הגדול תחתיו מבניו, כי בעבור שהתיר תאנינות לכהן גדול אולי יתיר לו המוסר והצרעת והוצרך לרבותו. או שתדמה דין אהרן עצמו, כי לא תסמוך התורה באזהרותיה על הנס, אבל כסתה על אהרן לכבודו, ולרמוז לנו שלא יארע לו כ"ן, עכ"ל.

ומבאר בדבריו חידוש גדול - שלא רק בתנהגות האדם "אין סומכין על הנס", וכמו שנתבאר טעם הענין בפרשת נח מאמר "אין סומכין על הנס" בשני אופנים, אלא גם ביחס לאזהרות התורה, אין התורה סומכת על הנס. ולכן אף שהתורה לא כתבה במפורש בפרשת המומים ופרשת טומאת הצרעת זיבור אל אהרן בגלל שאין הציווי נוגע לו "כי אהרן קדוש ה' כולו יפה ומוסר לא יהיה בו", מכל מקום "תרמוז דין אהרן עצמו", דהיינו האפשרות שאהרן הכהן יכול להצטרע נרמזה בתורה כפי שמובא בדברי התו"כ - בגלל ש"התורה לא תסמוך באזהרותיה על הנס". ומכיון שהמצאנות שלא יארע באהרן מוסר או נעץ היא נס, כי בידו נשאר כח הבחירה, ולפי בחירתו יתכן שיצטעף בעל מוסר - לא תסמוך התורה על הנס, ולכן נכתב גם דינו ברמז כדי שיקבע הדין בתורה ולא ישאר בלי תורת דיני בעל מוסר לצמצמו.

* ומסיים הרמב"ן ואומר: "אבל כסתה על אהרן לכבודו, ולרמוז לנו שלא יארע לו כ"ן, כלומר הנס ש"לא תסמוך התורה באזהרותיה על הנס", ויתכן שגם אהרן הכהן יצטרע או שיארע בו מוסר, אף על פי כן, משום כבודו שינתה התורה את צורת הכתובים ולא נכתב הדבר במפורש בתורה אלא נרמז בריבוי כמבואר בדברי התו"כ. וכל כך למה - משום כבוד אהרן הכהן."

ונתבאר הדברים בהרחבה בפרשת בשלח מאמר "כבוד ישראל וכבוד הזקנים" על פי דברי המכילתא שהביא הרמב"ן שם: "ירי אלעזר המודעי אמר מיום שברא קב"י את עולמו ברא שם שנים עשרה מבעין כנגד י"ב שבטי ישראל ושבעים זקלים כנגד שבעים זקנים". ולמדנו מכך שעוד לפני מתן התורה וכהנהגה לקבלתה השריש והטביע קב"י בני ישראל את הנהגת הכבוד והחשיבות לכבודם של ישראל וכבודם של הזקנים מוסרי התורה, על ידי שברא והכין במיוחד מששת ימי בראשית את י"ב מעיינות המים ושבעים התמרים, כדי שיראו בני ישראל את החשיבות המיוחדת שחלק בורא עולם לעם ישראל ולזקנים שכלל אחד מהזקנים ניטע תמר מיוחד שישב בצליו ולכל שבת חית מעין מיוחד לכבודו - ומזה יכירו ילמדו כמה עמוקים יסודות אלו.

מפני שכבוד ישראל הוא מיסוד האמונה ותחכמה בתורה ובבורא עולם שאנו "בנו בכורו" ו"עם סגולתנו" "מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ" ולכן נתן לנו תורתו, וכבוד הזקנים הוא מיסודות קבלת התורה ומסירתה, כדברי הגמרא (ברכות נח, א) שהוראה חכם מהכמי ישראל מברך "ברוך שחלק מהכמותו ליראיו". ולכן היה צורך לחזור ולשנן פרשה זו גם לאחר לכתם במדבר ארבעים שנה שהיו מוקפים בנסים וישבו כל תעת ועסקו בלימוד התורה - כדי להשריש ולחזק עניינים אלו שהם יסודות התורה והאמונה."

נמצא כי מתנאי קיום התורה וחשיגתה הוא הנהגת הכבוד והחשיבות לתורה, ללומדי התורה ולמוסרי התורה, וכן הנהגת הכבוד כל אחד עם חברו. וללא יחס כבוד זה לא תוכל התורה להתקיים.

ומצינו אמור בכרובים (שמות כח, יח) "ופניהם איש אל אחיו", ופירש בעל הטורים: "כמו שני חברים שנושאים ונותנים בדברי תורה". ומבואר שבצורת הכרובים שהיו פניהם איש אל אחיו נקבע היאך התורה נמסרת ונלמדת - כמו שני חברים שנושאים ונותנים בדברי תורה פניהם איש אל אחיו פונים זה לזה בכבוד ואחוה, בידידות ובריעות דאז תורתם מתקיימת בהם.

והיינו דברי הגמרא (פסחים ק"ח, ב) "מאי כי ללשבים לפני ה' (ישעיה כג, יח) - אר"י זה המכיר מקום חברו בשיבה, איכא דאמרי אר"י זה המקבל פני חברו בשיבה". ומבואר שכל המקבל פני חברו בשיבה ומסביר לו פנים בנעימות ותכיבות הוא הנמנה על "היושבים לפני ה'". ועייש במהרש"א שהוסיף וה"ל "ואפשר דזה בכלל מ"ח דברים דחשיב שם (פי' דאבות) שהתורה נקנית בהם והוא בדיבור חברים או נושא בעול עם חברו."

ומורם מכל המתבאר הלכה למעשה: כאשר באים לפרשת כבוד התורה, כבוד רבותיו וכבוד חשיבה, עלינו לנהוג בגופי תורה אלו בזחירות מופלגת ובדקדוק גדול.

ובפרט בימי ספירת העומר שכל עיקרם ותכליתם - הלימוד מעונשם הנורא של תלמידי רבי עקיבא שמתו מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. וכפי שהבאנו בתחילת המאמר מדברי המאירי, תרי שגם במעשה המצווה של ימי ספירת העומר, העיקר הוא חכונת והתכלית בשמירה על מנהגי האבילות בימי ספירת העומר - הלימוד מעונש תלמידי רבי עקיבא. ואם כי ב"ח איכשר זרא, ובומנינו נזחרים ומדקדקים מאד באיסור תספורת וכן שלא לעשות שמחות בימי הספירה * אך לפעמים מוניחים את העיקר, את תכלית מנהגי האבילות בספירה - הזחירות בכבוד תולת. ואם לא מתעוררים בחשבון נפש ובתיקון המעשה לתוסף בזחירות בכבוד התורה וכבוד חבריו - זהו בבחינת דברי המאירי ש"בעשיית המצוות שהוא עת לעשות לה', הפרו התורה והחטאו."

כמפורש בדברי הילקוט שמעוני בריש פרשת וירא [רמז פב; על הפסוקים "ויבא אליו ה' באלוני ממרא, וישא עיניו ונהנה שלשה אנשים ניצבים עליו, וירא וירץ לקראתם" לחלן יח, א-ב], וה"ל: "וירא בשכינה וירא במלאכים, אמר אברהם, אם אני רואה שכינה ממתנת להם אני יודע שהם בני אדם חוגגים, ואם רואה אני אותם שהן חולקין כבוד זה לזה אני יודע שהם חוגגים, כיון שראה שהשכינה ממתנת להם וחולקין כבוד זה לזה ראה שהן חוגגים", עכ"ל. ונלמד מכאן שמבחינת מידת ההגינות והכבוד לזולת הוא התנאי המוקדם לקבלת התורה והאמונה מפיו של אברהם אבינו, שבישיבתו היו אלפסם ורובנות [כדברי הרמב"ם פ"א מעכו"ם ה"ג] - והוא בבחינת מאמר תו"ל: "כל השונה לתלמיד שאינו הגון כזורק אבן למרקוליס" (חולקין קלג, א). ולכן אברהם אבינו, שהקדיש את כל ימיו להחדרת דרך האמת והאמונה בבני האדם לא היה מוכן ללמד בני אדם שאינם חוגגים, כי הגינות זהו יסוד כל האדם ומי שאינו הגון אין לו כל סיכויים ללמוד ולהתעלות ולהוסיף דעת.

כמה גדול וכבוד בעיני התורה כבוד אהרן הכהן, שחרי חררים תלויים בחוט השערה של כל אות מאותיות התורה, ותזינן ששינתה התורה לכתוב פרשה בכיסוי משום כבודו של אהרן הכהן קדוש ה'. ומהנהגת הכבוד המופלג שנתנה התורה באהרון הכהן, מש לימוד ומוסר עד כמה יש לנהוג בזחירות גדולת כבודם של החכמים וגדולי התורה?

חשיבות כבוד התורה - הנהגה לקבלת התורה

1. פרשה מפורשת היא, שקודם מתן תורה וכהנהגה לקבלתה השריש קב"י בני ישראל את החשיבות והכבוד שמחוייבים לנהוג בתורה ובשבעים הזקנים - מוסרי התורה ומעתיקי השמועה לזרות הבאים.

כתוב בפרשת בשלח (שמות טו, כז) - והיה זה טרם מתן התורה בסיני ויבואו אל ~~ה' (שם שנים עשרה עינות מים ושבעים תמרים ויחנו שם על המים)~~. ותמהו המפרשים על ענין המיוחד והחידוש ב"יב עינות המים ושבעים התמרים שהיו באילים עד שסיפר בהם הכתוב, עיי ברמב"ן שם שכתב: "אינו דבר גדול בהמצא במקומות ע' תמרים, כי בשפל מקומות ימצאו אלק' תמרים ויותר מהמה, ועינות מים רבים יוצאים בבקעה ובהר, ולא יספר הכתוב זה". וכן יש לחבין מה תענין המיוחד שהיה באותם י"ב עינות מים ושבעים תמרים ששב הכתוב לספר בעינינו בפרשת מסעי. וכבר עמד בזה הרמב"ן (שמות שם) שכתב: "אבל בפרשת אלה מסעי לא ספר דבר ממרה, ואמר (במדבר לג, ט) ויסעו ממרה ויבואו אלימה ושם שנים עשרה עינות מים ושבעים תמרים ויחנו שם, ולא האריך כן בכל מקומות המסעים".

תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברינו ולא חסרונם. ושדבר כל אחד את חברנו בדרך הישר והרצוי לפניך. (רבי אלימלך מליז'נסק)

תן בלבנו שנראה כל אחד ואחד את מעלת חברינו ולא חסרונם - זו הייתה תפילתו של רבי אלימלך מליז'נסק. וכי אין חסרונות בבני אדם שגלויים לנו ורואים אותם בבירור? אם כן, איך אפשר לא לראות אותם? הרי הם כה בולטים לעין. רבי אלימלך ידע זאת, אך למרות הכל תפילתו הייתה כי למרות החסרונות והמגרעות הקיימות בחברך יש בו גם מעלות. רבי אלימלך מורה להסתכל על הטוב ולחפש בהכרח את הדבר המאיר ואם זה מה שתחפש אצלו ממילא לא תראה את החסרונות ואולי לא תעזי אף לגלותם.

וזו התביעה שהייתה על תלמידי רבי עקיבא. הם לא נהרגו בגלל שלא שמרו שבת, תפילין או כשרות. הם מתו על דבר שנראה לנו לכאורה פגוע, קטן. לא נראה כל כך.

אך הקב"ה בוחן את הדברים אחרת. בעיניים שמימיות. ועל כך יצאה הגזירה ועשרים וארבעה אלף תלמידים מקבלים גזר-דין מוות.

אבל תלמידו המובהק של הארי"י מתרץ כך: אין בתורה צווי על מידות-הנפש, מפני שהן קודמות לתורה! "דרך ארץ קדמה לתורה" (ויק"ר ט, ו). המידות הן הכלים היחידים שלתוכם יכולה התורה להיכנס, וכשאין המידות ישרות - אזי אין בכלל עם מי לדבר. אם יכנס תייר לשיבה וישאל: מדוע אין מלמדים כאן קרואי-זכותי? האם זאת אומרת, שהנחלת הישיבה אינה רואה בחיוב ידיעת קריאה וכתיבה?... - אזוני, מי שאינו יודע קרואי-זכותי אין לו מה לחפש כאן! וכי מה יעשה אדם כזה בישיבה?! וכי מה יעשה אדם שמידותיו מושחתות - והוא אף אינו נלהב לתקן - עם התורה הקדושה!!

העיסוק החוזר ונשנה שלנו ביציאת-מצרים מדי שנה, אינו רק זכר למאורע שהתרחש בעבר, אלא מציאות המתעוררת מחדש בכל שנה בלבנו. אותו כוח רוחני עליון, שב ומוציא אותנו מעבודת לחרות-הנפש ובעקבותיו צריכים אנו לשוב ולזכות את אלהי טומאת-מצרים - אותה מלכות-רשע, המונעת מלבנו לצאת ממצרים ולקבל תורה בסיני - לפרוק-עול מ"ט בחינותיה השוטות, ולהיכון לקראת אלקינו. ללא

הכנה זו - מן הנמנע הוא ליטול חלק במעמד המתחדש. והגם שאינה דומה הטהרות של אדם פשוט, לטהרתם של ה"חפץ-חיים" והגאון מוילנא - אבל גם בדרגות הגבוהות ביותר יש חובה להתכונן. שכן כל ישראל מצוים בספירת-העומר, כולל תנאים ואמוראים.

ובאמת, אולי דווקא בגין יחודו של הרב, דקדקו עם תלמידיו ביותר. אם גלגלה ההשגחה שנעסק דווקא בתורת רבי עקיבא - בשיטת איסוף התורה המיוחדת לו, ולא בשיטות שנהגו בבתי-מדרש של תנאים אחרים - נמצא שעל תלמידיו הוטל בעצם, להעביר את התורה שבעל-פה לישראל, כל התורה שבעל-פה התבסס על מה שימסרו לנו בשיטת רבם - ולא יתכן שתורה יסודית כליך תעבר ככלים פגומים! ולכן מתו כ"ד אלף תלמידיו שחסרו כלים מתאימים לקנות תורה, עד שרבי עקיבא - התנא שמידותיו התרוממות קדמו לתורתו, והיה * "צנוע ומעולה" עוד קודם שלמד! (כתו"ס ב.) - מוצא לו חמישה תלמידים הגונים, שעלידם אפשר להעביר את התורה כראוי (יבמי ס ב.)

דפח הפארת שמשון • מאמרים
מנין ימים של הקב"ה!

עד כאן ביארנו את הטעם והרמז למצות הספירה, והיינו שהימים הם ימי בנין לקראת קבלת התורה. אולם עדיין נותר לבאר את מה צריך לספור. האם לספור ימים של בנין של מידות טובות? שמה של התמדה? או תפילה - שמשך ארבעים ותשעה יום נתעלה במעלות התפילה? (ובשם הסבא מקלם זצ"ל מובא

הנמצאים צריכין לו והוא ברוך הוא אינו צריך להם ולא לאחד מהם, לפיכך אין אמתתו כאמתת אחד מהם. הוא שהנביא אומר 'זה' אלהים אמת' (ירמיהו י, י) הוא לבדו האמת ואין לאחר אמת כאמתתו. והוא שהתורה אומרת 'אין עוד מלבדו', כלומר אין שם מצוי אמת מלבדו כמותו".

מה יש בעולם? יש רק ה' יתברך. יחוד ה'. והיות ויחוד ה' הוא כל המציאות, אם כן אלו הם הימים של הקב"ה, ואלו הם הימים שצריכים לבנות ארבעים ותשעה ימים שבהם יתבטא בכל מעשינו יחוד השי"ת.

ארבעים ותשעה ימים של יחוד ה' מהי המשמעות של המספר ארבעים ותשע? בפשטות זהו ביטוי של שבע כפול שבע, ומהו שבע? ביטוי לשבעת ימי בראשית, ימי בריאת טבע העולם. ומדוע שבע כפול שבע? כי השבע הראשון הוא רק החיצוניות של העולם. בשבעת ימי הבריאה כבר יש את הציור החיצוני של שמים וארץ; מאורות, חיות ובהמות. דגים. עופות ושבת. יש עולם זהו שבע. אבל שבע כפול שבע פירושו שיש עומק בעולם, וזו התורה.

פרשת אמור ר' נחמן שיחה כג רפט

ההכנה לקבלת תורה: מידות מזוככות אותה ספירה, אותו זיכוד לקראת חג השבועות, יחל איפוא ממחרת הפסח, משום שעם ישראל אינו מתוקן עדיין; בשלב זה, קשור הוא עדיין למועדים, תוצרי-הלבנה, המבקשת גם היא את תיקונה ואת מילוי פגימתה. ישראל יצאו אמנם ממצרים - אבל עדיין מבקשים הם את תיקונם; מבוססים עד צוואר במ"ט שערי טומאת מצרים. במה יעלו מטי"ההיוון? - אומרת התורה ליוצאי-מצרים: "וספרתם לכם" - לטובתכם, לתועלתכם; אתם צריכים להודוך ולתקן עצמכם בספירת חמישים היום, כדי שיהיו בידכם כלים לקבל את התורה. "וספרתם לכם" - משרש ספיר ויהלום; נקו ולטשו עצמכם, עד שתהיו מזוככים בספירים - כי רק כך תוכלו לזכות בתורה.

בהקמת המשכן אמר ה' למשה: "ועלב כל חכם-לב נתתי חכמה" (שמות לא, ו); וכן ב"דינאלי" (ב, כא): ה' נותן חכמה לחכמים, ובינה לנבונים. למדו מכל חז"ל, שאין הבורא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה (ברכי נה). פירוש הדבר: ה' נותן חכמה, רק למי שיש בו כלים לשמר בהם את חכמתו. "ועלב כל חכם-לב...". בלב מי שברשותו כלים להכיל חכמה, רק לו "נתתי חכמה"; אחרת - מה יעשה עם החכמה? טיפש, אינו דווקא זה שחסרה לו מנת-משכל או ידע מסויים, אלא זה שהקר כלים לשימור ולניצול נכון של חכמתו.

אנאלו כלים דרושים לקבלת התורה ולשימורה? - תיקון הנפש וזיכוכה; צייד אותה במידות המתאימות. לכן צריכים היוצאים ממצרים להקריב את העומר, שסגולתו לרומם את האדם ממצבו הרוחני הירוד, ואתריכך במשך ארבעים ותשעה יום, להמשיך על נפשו מ"ט קבין של טהרה, כך שבכל יום ינאלו נפשם משעך נוסף של טומאה - עד שיהיו ראויים לקבל את הגכה מכל, המעולפת ספירים.

כלים מתאימים - חובה המקובל האלקי רבי חיים ויטל זצ"ל, דן ב"שערי קדושה" (ח"א שער ב) בשאלה: מדוע אין בתורה ציוויים על המידות? כשם שצטוונו מתן לאכול חמץ ומתי מצה, מדוע שלא תצווה התורה במפורש: לא תהיה רע"לב, למשל, כפי שמצינו ב"פרקי אבות" או ב"משלי" (אמנם הגאווה מנוייה כלאו - סוטה ה.)?

- אפשר היה אולי לתרץ כפי ששמעתי מאבי-מורי שליט"א [זללה"ה], שמידות-הנפש מכוונות "מידה", משום שצריך לדעת באיזו מידה להשתמש בה... אי אפשר להתנות הוראה כללית: נהג תמיד במידה זו, או: אל תלך במידה פלונית בשום אופן; מפני שכל מידה, פעמים שצריך להשתמש בה ופעמים שלא. והרץ מהגאווה והכעס שהרמב"ם מרחיק מהן עד הקצה האמפון (הלי דעות ב, ג) הרי שאר המידות דרושות במידה זו או אחרת. למשל: מן הנמנע לומר בצורה החלטית: הנה בזבון, או: הנה קמצן; אפשר לומר: תן צדקה לעניים, והיינו: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיך האביון. כי פתח תפתח את ידך לוי" (דברי טו, זרה). וכן: להיות אמיץ או פחדן; אסור לפחד מהאוייב בעת מלחמה ויש להאמין בה, אך ככלל, עליך לשקול מתי להשמר ומתי ליטול סיכון.

Long Time or Short Time

The question remains: If one strongly desires something, he counts the days that are left until the great event. Why is it that here we count the days that have passed?

Rav Pinkus cites an idea of Rav Aharon Kotler, which we mentioned in parashas Vayetztei. Yaakov had to wait seven years before he could marry Rachel, yet, as the Torah describes it, "and they were in his eyes like a few days in his love for her" (Bereishis 29:20). Surely conventional thinking would suggest that the more one desires something, the longer it would seem to take to obtain it. Each day should then have seemed to Yaakov like seven years. Rav Aharon answers that Yaakov wasn't spending the days thinking about his future marriage. Rather,

he was purifying and sanctifying himself for the purpose of building Klal Yisrael.

To illustrate this point, Rav Pinkus goes on to cite the following parable. A certain person was destined to receive a million dollars in a hundred days. If he were told that he would receive the money without any exertion on his part, he would be very happy, but every day of the wait would seem to last a lifetime. On the other hand, if he were given set tasks to do each day in order to attain the money at the end of the hundred days, then each day would be worth ten thousand dollars to him and would consequently pass much more quickly.

What then is the difference? In the former instance, when the person has to do nothing to receive the money, his one hundred days are spent empty of all content. Since he is only looking forward to the final day, each day is just an interruption between now and the money. In contrast, in the second instance, where the person spends each day fruitfully, time will pass much more quickly. He realizes each day's worth, as without it the final amount will be deficient.

It was the same with Yaakov. He spent those seven years before his marriage building himself spiritually, and consequently, each day was spent happily and productively. That is why they seemed like only a few days to him.

The same principle applies to the counting of the Omer. There are fifty days from Pesach to Shavuot. If we were to count down from fifty to one it would appear as if each day was just a burden without purpose. By counting upwards, we show that each day is one of building and preparing ourselves for the receiving of the Torah.

R. Leff

The dreams of the righteous are both in heaven and on earth, as Yaakov Avinu dreamed of a ladder whose legs were planted on earth and whose top was in the heavens. The dreams of the wicked are neither in heaven nor on earth, as Pharaoh dreamt that he was standing on the waters of the Nile, neither in heaven nor on the earth, but merely on the water.

(Lanchuma, Vayetztei 6)

Everyone has dreams. The righteous dream and aspire to the loftiest, most sublime heavenly goals, but they base those aspirations and dreams firmly on the ground, with a program for how to slowly and consistently ascend the rungs of the ladder toward their goals. The wicked do not dream lofty, sublime dreams, nor do they bother to base their dreams on firm ground. Their dreams are like the water — wishy-washy and vague. One must have lofty goals with carefully planned short-range "rungs," firmly rooted in a concrete plan of development and achievement.

עומק פירושו שהעולם אינו רק תמונה או ציור בעלמא. תמונות וציורים מסתירים ומזייפים את האמת שמסתתרים. למשל: ציור של רבי עקיבא איגור זצ"ל לעולם לא יתן תמונה אמיתית לזמנתו הקדושה והטהורה. וכן בבריאה, שבע זה הציור התיצוני של כל מעשה בראשית, אבל בלי התורה, זה עדיין בלי תוכן ופנימיות. ואילו שבע כפול שבע זהו התוכן הפנימי העמוק של העולם.

כאשר מתקרבים לחג השבועות, עלינו לבנות אדם עם תוכן. לא להסתפק בכך שנצטייר בתמונת ברתורה, אלא שנשיג בנין פנימי אמיתי של ברתורה. וזהו המובן של שבע כפול שבע, לבנות לא רק את התמונה של האדם אלא את האדם עצמו.

וביתר ביאור להבין הענין של שבע כפול שבע, הנה שבע הוא שלימות, וכיין שאנו רוצים שהשבע יהיה בו תוכן ועומק ולא חיצוני בלבד, א"כ צריכים אנו שכל חלק מחלקי השבע יהיה גם כפול שבע, וזהו השלימות הגמורה, שהשבע הוא מושלם מכל צד, שבע כפול שבע.

35

ספירת העומר עניינה לבנות את היהודי, שהוא יהיה מיוחד לה' יתברך לבדו, ושכל חלקיו תהייה תמימות בשלמות הארבעים ותשע יום לקראת מתן תורה. והדבר צריך שיתבטא בכל מהלך חייו. לדוגמא: הולך יהודי ביום קיץ חם, ברחובה של עיר וצמאה נפשו לכוס שתיה קרה והנה לשמחתו הוא מתקרב לקיוסק. הוא קונה בקבוק שתיה, "חוטף" ברכה ושותה את המיץ. הוא אפילו לא חושב מי נתן לו את המים כי כל מה שעובר בראשו באותו הרגע הוא: "חם לי, ואני צמא". באותו רגע הוא שוכח את בורא העולם.

וזו דוגמא של רגע בחיים בלי יחוד ה'. "להיות יהודי" פירושו, שכל הרגעים שלו, כל החיים שלו וכל השאיפה שלו יהיו אך ורק לחיות עם ה' יתברך! באותו רגע שהחיים אינם עם ה' יתברך - מפסיקים להיות יהודי, מפסיקים לחיות!

36 והנה, כמו בגשמיות, יתכן ואדם יסתובב שנים רבות ויחשוב שהוא

בריא אך ביקורת שיגרתית אצל הרופא תגלה לו שמקוננת בתוכו רח"ל מחלה נוראה למרות שהוא לא מודע אליה. כן הדבר גם ברוחניות: יש אנשים בריאים שלומדים ומתפללים אבל הם מסתובבים עם כל מיני חרים בראש, והכוונה לבעיות בהשקפה או במידות. "חורים" אלה הם מסוכנים במיוחד כי אפשר להסתובב שנים רבות מבלי להרגיש בהם כלל.

לכן נועדו ימי ספירת העומר, שהאדם יעבוד על עצמו במשך שבעה שבועות תמימים, להפוך את עצמו ל"תמים" ושלם, בלי שום חור, רק קדוש ומיוחד לייחודו יתברך.

לדוגמא, בן תורה שכועס בתוך ביתו. אמנם הוא בן תורה אבל יש לו "חור"!

ימי ספירת העומר נועדו לחנך את החורים הללו. "וספרתם לכם" - תספור לך שבע כפול שבע, תבדוק איך הבנין שלך מתקדם כל יום לקראת מתן תורה. אם אתה אומנם בריא, אבל יש לך "חורים", תסתום אותם!

על כן אנו בספירת העומר החל מפסח ועדיעצרת מתחילים בבניית תיקון מידותינו, וכל יום שחולף עלינו לעלות במדרגות הבנין ולזכור כי ימי הספירה מתנוצצים בהם אורות של ההכנה למתן תורה ובימים אלה אור הקדושה מתנוצץ ומחובתנו לנצל את האור הגדול האופף אותנו, וכל מי שדחתהו גורם לקיטרוג גדול.

38 This is why we count the days of sefirah in ascending order and not as a countdown. It is not only the ultimate goal that is important, but every day must be utilized properly if the ultimate goal is to be achieved. We do not merely count the days, but we must make the days count.

Another important factor for achievement is taking time to check one's progress. While moving toward future goals, one must from time to time take a retrospective look and determine if progress is being made. This is why we count the days of sefirah ha'omer at the beginning of the day, but we count the weeks at the end of the week.

This also teaches us not to become disheartened if one's ultimate goal seems far away and unattainable. We can strengthen ourselves by looking back and evaluating what has already been attained. Recognition of progress made is an incentive to proceed.

Shlomo HaMelech observes that "the heart of the wise is to his right, and the heart of the fool to his left" (Koheles 10:2). The Vilna Gaon explains that when one is learning a text in Hebrew, what he has already learned is on his right side and what he has yet to learn is on his left. The wise person looks to the right to see what he has already learned and takes encouragement from his accomplishments. This gives him the incentive to continue onward and upward. The fool only looks to the left — looking at what he has not accomplished — and instead of giving him incentive to achieve, it depresses him and causes him to give up ever reaching his goals.

40

The Torah tells us, "Yaakov left Be'er Sheva and went to Charan" (Bereishis 28:10). Rashi comments on this verse, based on Chazal, that it would have been enough to tell us that Yaakov went to Charan. Obviously he had to leave Be'er Sheva in order to go to another place. Rashi explains that this redundancy comes to teach us that when a tzaddik leaves a place, it makes an impression. As long as the tzaddik resides in that place, he brings spiritual light, beauty, and glory to that place. When he leaves, all those qualities leave with him.

This doesn't make sense. How does the departure of the tzaddik make an impression? It seems that the tzaddik's departure removes an impression, a negative result. Perhaps the idea is that before the tzaddik came to the place, it lacked spiritual light, glory, and beauty, but no one recognized that these things were missing. The tzaddik came and brought these qualities with him. Now that he departs, it is true that the city is once again without these qualities, but now they feel that they are lacking them and now people aspire and long to have them returned. This is in itself a positive result.

Anytime one reaches a higher level, only to fall from it and experience a setback, he is not in the same place he was before. After having experienced this higher level, he now has a greater appreciation of it and increased aspiration to achieve it again, this time in a more stable and lasting manner. The setback, and the increased aspiration it brings, can be an aid to even greater achievement than before.

41 REALITY CHECK

Another factor in assuring that one's aspirations will have a positive effect is that one is realistic about where he is holding right now. Everyone should have lofty expectations for oneself, for one's spouse, for one's family. But one must function, with himself and with others, on his present level — not on the level he aspires to reach. One cannot make demands of oneself or others that are not realistic, even if the present reality falls short of one's aspirations.

The parents who want their child to be the next Vilna Gaon must still allow him to be a child. If they say that the Vilna Gaon didn't ride bicycles or play ball, go inside and put your feet in ice water and learn, they will destroy that child. Of course, they should have great expectations for their child based on his potential, talents, and capabilities and strive to engender within him aspirations toward those lofty goals. But they must recognize the difference between expectations and reality. They must treat that child according to the level he is on now and not as they would like him to be.

42a

Sometimes one must turn to a rav or mentor to help him ascertain his abilities on a given day, so that the pursuit of his goals is done at the right pace. These considerations are very individualized, varying from person to person.

We see a parallel to this idea in the mitzvah of *sefiras ha'omer*, which represents the aspiration and quest for growth and perfection. The halachah is that everyone must count *sefirah* individually and can't fulfill his mitzvah through someone else's counting. This is because the aspiration and the quest for growth and perfection varies from individual to individual and to the manner and pace of such a quest; each must forge his own unique path, and so each person must count for himself. One way a person can learn how to assess his individual abilities is by learning from our sages and appreciating the levels that a human being can attain if he only applies the necessary diligence. Another positive aid is to look at the qualities and virtues of one's neighbors and friends and aspire to emulate them.

weeks. And even if they did not collapse from exhaustion, later on in life their health would be impaired from a lack of sleep in their youth and the *satan* would be the one to reap the profits.

43 This is what we say in our evening prayers, said the Chafetz Chaim: "V'haser *satan* milfaneinu um'achaveinu. — Remove the *satan* from before us and from behind us." How can you have an obstacle (for that is what the *satan* is) behind you? Initially the *satan* stands in front of you as an obstacle, and he seeks to stop you from doing a mitzvah. When he sees that this will not be successful, and that you are determined to fulfill the mitzvah and can't be dissuaded, he runs behind you and pushes you. You want to do *chesed*? Fine, but do *chesed* morning, afternoon, and evening, neglect your family and health, and in this way the *chesed* will cause burnout and result in the absence of *chesed* in your life for an extended time. The message the Chafetz Chaim was giving his students was that each person must know his limits. This is something that is very individual and needs to be done on an individual level.

Thus, even in one's achievements one must assess if he is making the right choice at that time for those circumstances. And sometimes only someone on the outside, a rav or mentor, can make that assessment.

44
ויש לנצר הענין בעוד נקודה בעבודת הימים האלו. איחא בקסתי"ק (קבלה יקב עק תוספת; עי מנחם אהרן, שש"ה) 'תופה' בגימטריא ישראל, ונראה כי בא לרמוז נקודה, כי אם רוצים להרים את האפש הבהמיות, שריכים לגלות ציבורי את המעלות הקדושות איש לו, וע"י שמרמים אותו ומגלים לו חשיבותו ע"י זה יכולים להרים אותו לה' ולהגביה אותו ממעשיו הבהמיות ומדברים הדומים לבהמה, וזה הוא הוראה בהאופן שריכים לעבוד בעת שאנו עוסקים להרים האפש ישראל מחשבות, ולהרימו להקב"ה, העבודה הוא ע"י גלוי מעלות הפנימיות שיש בבני ישראל, וכן הוא בכל יחיד כלפי עצמו כי ע"י שמרים עצמו וידע החשיבות שיש לו יכול הוא להרים עצמו מדברים הדומים לבהמה עד שישי' נתקדם בקדושה עילאה.

ואם רוצה האדם להניף עצמו מסוף הבהמיות שלו, הרי זה באופן שהאדם יכיר את הקדושה הגדולה המונח בחוכו, וידע עד כמה יש ציכולמו להרים את עצמו, שהרי ציכולמו להגיע עד שמי מרום בהקדושה המונח בחוכו, וע"י הדיעה הזו יהי בו השקפה להרים עצמו. כחיי (יקרא כג, לג-לד) ונקדשתי וגו' אני ה' מקדישכם המוניא אחכם

כח בספר 'מסילת ישראל' בשער הקדושה, שאין ילוד אשה יכול להשיג הקדושה בכוחות עצמו, אלא תחילתו השתדלות וסופו מתנה. וי"ל שלמתנה זו יזכרים בכח שבת קודש הנקראת 'מתנה', כמאחז"ל (שבת י, ב) אמר הקב"ה למשה 'מתנה טובה יש לי בבית גנאי ושבת שמה', היינו שהשבת מסוגלת לכל אחד ואחד מאתנו להשיג מתנת הקדושה, אשר תחילתה השתדלות וסופה מתנה.

והנה ידוע שכוח השבת הוא באתערותא דלעילא, שבשבת הקב"ה מעלה יהודי אליו, להיכלו כולו ואומר כבוד וכוונת המועדים בא אתערותא דלתתא. וי"ל שלכן חג הפסח נקרא שבת, לפי שפסח ענינו כשבת קבאה מכוח אתערותא דלעילא, כפי שאמר הכתוב "אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים" (שם יט, לו) היינו שישראל מצידם לא היו ראוים לכך, וכדאיתא במדרש שאמרו ישראל למשה איך אנחנו נגאלים והרי כל ארץ מצרים מלאה בטינופי גילולי עבודה זרה שלט, ואמר להם משה כיון שחפץ הקב"ה לגואלכם שוב אינו מביט בגילולי עיני שלכם

48 ורבותי, דעו לכם, אני אומר זאת לכל אחד ואחד, אתם באים לקבל ברכות ואנחנו מברכים אתכם, אבל אדם הרוצה שיחול עליו הברכה אפילו בלי לקבל ברכות, ישמור את השבת. הבעש"ט היה אומר, השבת היא ברכה בעצמה, מי ששומר שבת, הקב"ה מברך אותו, השבת מברכת אותו, והוא כבר יהיה מבורך ויש לו את הישועה, וכל המרעין בישין יסורו ממנו, זה מובטח!

אמור עבודת הימים האלו לתקן את הדברים המותרים, וצדיקים מי בזה את הפסוק "וספרתם לכם", "וספרתם" מלשון ספיר ויחלום, היינו שתזכרו ותאירו את ענין "לכם", את הדברים המותרים. ואם תאמר איך יכולים להגיע לכך הרי אין בכוחו של ילוד אשה להשיג קדושה, על זה המשיך הפסוק ואמר "ממחרת השבת", שלפני ימי הספירה יש את חג הפסח הנקרא שבת, שיש בו את כח הקדושה של שבת, ואח"כ "שבע שבתות תמימות תהינה, עד ממחרת השבת השביעית", אם כן ההתחלה והאמצע והסוף, הכל בכח קדושת השבת, שהיא מתנה טובה מסוגלת לזכות במתנה של קדושה הניתנת אחר ההשתדלות.

וזה הפירוש "ממחרת השבת", מכח קדושת השבת שיש ביום א' של פסח ותכלו לקיים "וספרתם לכם", וכמו שכתבו בספח"ק שיום א' דפסח הוא באתערותא דלעילא וכל הענינים של ימי הספירה כלולים ונמשכים בהארת יום הראשון של פסח, ואחרי היום הראשון מסתלקת הארה זו ומעתה צריכים ישראל לעבוד ותחינוע בעצמם בימי הספירה, עד שבתג השבועות מגיעים לשוב לאותה הארה שהיה ביום הראשון של פסח באתערותא דלעילא, שעתה משיגים אותה באתערותא דלתתא, וכל ימי הספירה הם מכח הרשימה שנתרה ממחרת השבת שהיא מתנה הטובה באתערותא דלעילא.

מי שמתבונן מעט, נראית לו משימה זו כמעט כבלתי אפשרית. איך אפשר לדרוש מעם שזה עתה השתחרר מכבלי העבדות להיכנס שוב תחת העול, להשתעבד שוב, לקבל על עצמו עול מלכות שמים ותרי"ג מצוות! הלא רק עכשיו ניתנה להם האפשרות לבטא את עצמם, ליצור "תרבות לאומית", וכבר נדרשים הם לקבל עליהם את עול התורה!

נכון, דבר זה הוא בלתי אפשרי - למי?

מי שחושב שהוא היוצר, הוא הבונה, הוא בעה"ב על עצמו ועל העולם כולו - אצלו, ויתור על חירותו ועל עצמאותו כמוה כיתור על חייו. אם אין לו אפשרות לבטא את עצמו - למה לו חיים? *

אך עם ישראל חודר בהכרת שונה מזו. "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" - לא אנו היוצרים, לא אנו הבונים. אנחנו בטה"כ כחומר ביד היוצר, כלי עבודתו של בורא העולם. אומות זקוקות לעצמאות, כדי לתת ביטויי ללאומיותן. אבל אנחנו - הלא אנו ליגיונו של מלך מלכי המלכים, ממלכת כהנים וגוי קדוש!

מי שמודע לכל זה לא יקשה עליו לקבל את התורה. הוא יבין שאדרבה: רק באמצעות התורה אפשר ליצור יצירה שיש בה ממש - אין לה בן חורין אלא מי שעוסק בתורה! "מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש - אבל למעלה מן השמש יש יתרון..."

50 מכאן יובן הקשר שבין ספירת העומר לשבת:

בימי החול, כשחיי החולין מקיפים את האדם מכל עבר, קשה להגיע להכרה זו. רק השבת מסוגלת לרומם את האדם ולהמתיש לו את אפסיותם של כל ערכי העוה"ז. זוהי הדרך, שעלינו לעבוד בה את ימי ספירת העומר: לספור שבע שבתות, כלומר: להיות שבע שבועות תחת השפעת השבת! * כל יום שתולף צדין לינוק מהשבת הקדושה שלפניו, רק כך נוכל להגיע ליום הנכסף - יום מתן תורה.

כינצא בזה בכל ימות השבוע ידע האדם שהימים יונקים את כוחם מהשבת. כפי שהשבת מתקדשת כך גם מתברכים ממנה ששת הימים. ומי יאבד מרגלית יקרה זו?

ראיתי בספר עומר המנופה (דרוש ענין הלל ע"י לו, ב), ענין חדש בהבנת עבודת ימי הספירה, דמנינו כמ"ל (מנחות טו, א) 'מצוה לממני יומא ומצוה לממני שבועי', ואיחא בראשונים מחלוקת אי מניס השבועות בכל יום או רק בגמר השבוע, וצריכים להציג ענין היומי ושבועי, ומצוה שם כי יש באן מנין חדש של שבוע ימים חוץ ממנין ז' ימי בראשית, דהיינו כי בימי הספירה נמחדש ענין חדש של שבת, כי האדם עושה במנין שלו יום שביעי חדש שחל בו קדושה מעין אקדושת שבת, ולכן נאמר בפסוק שבע שבתות, כי יום השביעי מכל מנין של ספירה יש בה

קדושה מעין של שבת, וכמו שמצינו בגמ' (שנה טו, ב) 'אמר רב הונא היה מהלך במדבר ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ימים ומשמר יום אחד', היינו שיש כוחו לעשות יום השבת ע"י המנין, בן הוא בימי הספירה, והוא גלוי נפלא על עבודת ימי הספירה, ועל הקדושה המיוחדת שיש בכל יום השביעי, יום שמסלימים בו השבוע, כי יש בה קדושה יחידה ועבודה מיוחדת.

ובזה הוא מפרש מדרש (ע"י וו"ק ה"ג קטג, ג) המובא בפרשת דרכים (דף ע"ג דרוש כג) 'מעולם לא זכה שציה מתוך ישראל אפילו בשנה של חול', והפרשה דרכים מביא בשם אביו שם, כי שנת של חול הכונה למי שהולך במדבר כנ"ל, שהוא מונה ז' ימים והשביעי שבת, אע"פ שהוא יום של חול, והרבה פירושים אחרים נאמרו בזה, ובספר הכ"ל נבאר המדרש עפ"י יסוד זה, כי בימי הספירה יום השביעי יש בה קדושת שבת, והוא בלחמ יום של חול, ומז"ל גילו לנו כי יש בה קדושה * ויש בה השאלה השכינה.

בשם"א (אמור, מרמ"ג) כתב שימי הספירה נזכרים חוץ המועדות שהמה ימים טובים כמו חול המועד שיש קדושה לפניהם ולאחריהם מ"ל"מ עד קבלת המורה. ואח"כ

מוסיף ואומר 'והרי נקראו בפי' (ויקרא כג טו) 'שבע שבתות', מכלל שכל הימים אלו יש להם בחי' שבתות בלתי מנה' ויש להבין מה הכונה שכל יום מימי הספירה יש בה שיבות לשבת בלתי נקודה שייך לשבת.

להם היכולת להתקדש, בלתי מלכ שיהי האדם. ובימים אלו שאנו עומדים צין יליחא מלרים לשבועות שאו מחקיים אנו ה' מקדישם להיות לכם לאלקים, והקב"ה הרים או בני ישראל מהאשפות עד הדרגה של מתן מורה, כן הוא לכל בני ישראל בכל הדורות בזמן הזה, שמסוגלים הימים לעשות מנופה, ללחא מחקיים בפסח ולהחלעות בימים אלו עד לדרגה של מתן מורה, ולהתקדש ע"י הקדושה הנטוע בזכותנו.